

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Quæstio 6. Quid sit institutio, correlativum præsentationis, & qualiter confirmatur cum aliis modis providendi de beneficiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

minata præbenda; vel quasi quædam gratia expectativa admittitur pro præbenda primò vacatura, quæ vacationem præbendæ non requirunt, sed solum acceptationem mandati, vel gratiæ expectativæ. Unde etsi ab alio impetretur, vel à Papa reserve- tur, derogatur utique juri, quo vi illius consuetudinis & privilegii præbenda primò vacatura debita erat Canonico antiquiori. Castrop. n. 13. contra Garc. loc. cit.

7. Octavò : pensione non solutâ pensionario; cum ob hanc causam Papa solet concedere regressum & accessum ad beneficium gravatum pensionem. Castrop. num. 14. citans Parisi, de resig. l. 6. q. 3. n. 15. opus autem est ad hoc jus acquirendum pensionario, ut is declaret, se velle uti illo, & insuper ut pronuntietur sententia, saltem declaratoria, contumaciæ non solventis pensionem, quæ non profertur, nisi magna fuerit illius protervia. Castrop. l. cit. d. 1. p. ult. §. 6. latâ autem hâc sententiâ non tantum jus ad beneficium, sed etiam jus in eo conferri pensionario censet Garc. loc. cit. n. 49. contrarium probabilius Castrop. egere nimirum insuper pensionarium judicis executoris collatione, cum factâ dictâ sententiâ declaratoriâ, pensionarius adhuc nequeat propriâ auctoritate sumere possessionem beneficii, sed auctoritate judicis executoris accedere debeat, utpote cui & executio privationis beneficii & regressus & accessus beneficii conceditur.

8. Nonò : Coadjutoriâ cum futura successione; quia est quasi mandatum de providendo ad determinatum beneficium, Castrop. n. 16. Garc. n. 58.

9. His addit duos alios modos Garc. l. cit. n. 54. & 68. nimirum concessionem beneficii in eventu privationis; verum improprium esse hoc jus, utpote concessum sub conditione, non necessariò eventura (secus ac dum conceditur sub eventu vacationis, quæ est conditio necessariò eventura, quam concessionem solus Papa facere potest, juxta c. nulli. & c. relatum. de concess. præb. censet Castrop. nu. 15. Alteri oppositionem, stante consuetudine seu constitutione opponendi, quod ut verum sit, ait *ibidem* Castrop. debet oppositor verificare, qualitates ad beneficium requisitas sibi soli competere. Adji- ciuntur quoque ab aliis passim duo alii modi acquirendi jus ad beneficium, nimirum resignatio in favorem & permutatio; verum quia hi supponunt prius beneficium amitti, de his infra. De ceteris modis explicatis in præsentate.

Quest. 4. Quid sit electio & confirmatio?

Respondeo: utriusque definitionem daudam, & declarandam *scilicet*, seq. c. 2. & 3. ubi de electione & confirmatione.

Questio 5. Quid sit presentatio, & qualiter hoc nomen sæpe confundatur cum aliis modis acquirendi beneficium?

1. **R**espondeo ad primum: est exhibitio personæ per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitimè facta, intellige, in ordine ad instituendam illam in beneficio. Garc. p. 4. c. 1. n. 15. Less. de just. c. 34. n. 12. Roch. de jurep. in principio q. 3. & c. ex Abb. in c. cognoscitur de his, que sunt à prælat. Differt autem ab electione, quòd ea fiat à pluribus, ut à Capitulo, & à solis Ecclesiasticis, & per suffragia, & potissimum in prælaturis locum habeat; Presentatio autem ab una etiam persona, etsi laica, & in quovis beneficii genere. Less. loc. cit. num. 15. vide plura de hoc in de-

initione electionis, & apud Laym. ad rit. de elect. num. 8.

2. Respondeo ad secundum: pro presentatione Clerici ad beneficium nomen electionis quandoque usurpatur, ut in c. querelam. de elect. & c. nosce 12. & seq. d. 63. quibus in locis jus eligendi, id est, nominandi, postulandi aut presentandi, tribuitur populo. Laym. l. cit. n. 1.

Questio 6. Quid sit institutio (quod est correlativum presentationis non secus ac confirmatio electionis. Lott. l. 2. q. 1. n. 23.) & qualiter confundatur sæpe cum aliis modis providendi de beneficiis?

1. **R**espondeo ad primum: est canonica ordinatio facta per Episcopum, vel alium, ad quem spectat, in beneficio vacante de Clerico per patronum legitimè presentato. Argumento c. decernimus. 16. q. 7. Lott. l. 2. q. 13. n. 18. vel, ut communius alii; est concessio beneficii facta legitimè auctoritate Episcopi, vel alterius, Clerico à patrono presentato. Filluc. rr. 41. c. 3. n. 9. ex Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 1. Differt à collatione propriè tali, quòd supponat presentationem, sitq; concessio obligatoria (obligatur enim Prælatus conferre beneficiū ei, qui à patrono est presentatus. Abb. in c. auctoritate. de institut. nu. 7. Barb. de potest. Episc. alleg. 72. n. 1.) collatio autem propriè talis sit voluntaria beneficii concessio, seu quæ sit superioris arbitratu sine ulla electione, postulatione, aut presentatione. Castrop. l. cit. n. 2. Azor. l. cit. differt à confirmatione, quòd fit collatio vel provisio illius, qui presentatus est à patrono. Confirmatio fit illius, qui electus est. Less. l. cit. n. 13. Item quòd nominationem factam ab Ecclesiastico non requirat; cum presentatio sæpe fiat à laicis; confirmatio autem est de persona à communitate Ecclesiastica nominata. Castrop. l. cit. Aliud quoq; est admittere, aliud instituere, quamvis id diversimodè explicent Auctores. Juxta Jo. Monach. & Jo. Andr. admittere est recipere seu approbare, & in titulum tradere; instituere autem est mittere in corporalem beneficii possessionem, & hoc sensu videri loqui Trid. sess. 7. c. 13. ait Pirh. ad rit. de institut. n. 5. juxta Anchoran. admittere est ad examen recipere, instituere est approbare, seu jus & titulum tribuere. Pirh. *ibid.*

2. Resp. ad secundum: quamvis igitur vox institutio, si referatur ad presentationem, nomen proprium retineat. Lott. l. 2. q. 1. n. 12. quin & vulgaris etiam intellectus hujus vocis eam referat ad institutionem necessariam. Lott. *ibid.* n. 14. ex Aegid. decis. 94. n. 2. Unde n. 13. ait institutionem nunquam dici collationem præterquam certo modo ex Gamb. de off. leg. l. 3. n. 5. De cetero tamen vox est significationis diversæ. Ac primò quidem nomen est generis, aptum comprehendere collationem, electionem, institutionem (intellige propriè talem) & quamcunque aliam dispositionem beneficalem (quamvis alias, ut ait Lott. *ibid.* num. 22. instituere & providere videantur modi incompatibiles) Lott. *ibidem* num. 11. citans Verallum p. 1. decis. 297. num. 2. Germon. de indultis Card. §. ac beneficia. num. 34. & c. Secundò sæpe dicitur de confirmatione, confirmatiòque & institutio dicuntur promiscuè, & unum pro altero ponitur. Lott. *ibidem* num. 16. juxta Gloss. in c. hoc tantum 18. q. 2. v. instituere. Tertio termini quoque collatio & institutio sæpe confunduntur, & instituere quandoque ad liberam collationem refertur.

Lott.

De modis providendi beneficia in genere.

Lott. n. 15. citans Gamb. de off. leg. l. 3. n. 127. item Lott. l. 2. q. 45. n. 80. citans Abb. in c. auctoritate. de institutionibus. n. 8. Menoch. conf. 19. n. 7. Quartò sumitur pro traditione possessionis, ut contingit ferè in tit. de institutione Lott. cit. n. 80. Institutio sumitur etiam pro titulo, dum dicitur, beneficium non posse teneri sine canonica institutione, hoc est sine titulo, Lott. l. 3. q. 2. n. 6. Nihilominus tamen promiscuam illam istarum vocum instituire, conferre, confirmare, &c. usurpationem in foro beneficiario non licere sine imprudentia nota, inquit Lott. cit. q. 1. n. 17. Unde rectè monet *ibid.* n. 18. & 19. quòd, cum cuique voci, quamvis æquivoca, certa in sit interpretatio, aut ex verisimili mente disponentis, aut subjectæ rei natura, ubicunque oritur huiusmodi æquivocatio, debeat ea explicari & declarari per discretionem; ut, si fundator mandavit Capellam à se erectam conferri per hæredes suos, minimè in hoc casu hærendum proprietati huius vocis conferre, utpote quâ illius dispositio tanquam impossibilis subvertatur, sed ex natura subjectæ materiæ stectendam hanc vocem, quâ usus est fundator, ad jus præsentandi. Lott. cit. q. 1. n. 20. ex Barbat. l. 2. conf. 33. n. 17.

Quæstio 7. Quotplex sit institutio?

1. **R**espondeo: duplex. Alia collatoria tituli, alia auctorizabilis. Lott. l. 2. q. 12. n. 6. & 11. & l. 1. q. 33. n. 99. Institutio collatoria tituli pro subjecto habet ipsum beneficium, ut optimè declarat Felin. in c. per tuas. de majoritate & obed. n. 4. & non necessariò manat ab Episcopo.

2. Auctorizabilis pro subjecto habet curam animarum, cui adhæret iurisdictio fori pœnitentialis; & hæc necessariò manat ab Episcopo, tanquam ab universali suæ diœcesis parochio; adeoque talis est hæc institutio auctorizabilis, ut absque ea impossibile sit exercere curam. Lott. l. 1. q. 25. n. 13. citans Socinum in c. cum & plantare. de privileg. n. 8. declarantur hæc, v. g. dum monasterium aliquod præsentat Episcopo eum (sive is secularis, sive regularis sit) qui curam animarum gerat in Ecclesia aliqua parochiali, vel etiam, qui vice monasterii curam gerat, & propterea dicitur Vicarius, duæ concurrunt diversæ, & ad diversâ institutiones; videlicet collatoria tituli, cujus subjectum, ut dictum, est ipsum beneficium, & hæc manat non ab Episcopo, sed à superiore regulari, intellige, dum præcisè monasterium non habet tantum præsentare strictè tale, sed conferre.

3. Altera auctorizabilis, cujus subjectum est simplex cura, & hæc procedit non à superiore regulari, sed ab Episcopo tantum, in quo radicatur ipsa cura. Lott. cit. q. 33. nu. 99. citans Gl. Franc. Gemin. in c. unicum. de Capellis monach. in quo casu etiam juxta dicta aliàs alteratur circa talem Vicarium, si is regularis est, seu aliàs merè obedientiaris, vis obedientiæ propter interventum Episcopi, operante hanc obedientiæ alterationem auctoritate Episcopi & prærogativa cura populi, Lott. *ibid.* n. 98. citans plures. Et hæc vel maximè, dum monasterium exemptum est exemptione simplice, siue exempto populo & parochio; etsi autem, dum monasterium exemptum exemptione plenâ, hoc est una cum populo & parochio, pertineatque Ecclesia parochialis pleno jure ad monasterium, juxta jus commune nullas sibi partes vindicare possit Episcopus, ut Lott. cit. q. 25. n. 14. adeoque non videatur Episcopo permisa institutio hæc auctorizabilis, quæ locum non habet in ejusmodi exem-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

ptis. Lott. cit. q. 33. n. 100. citans Seraph. decis. 1304. n. 3. nihilominus id referendum est ad actum personæ ipsius Episcopi; quia in effectu institutio illa auctorizabilis implicita est provisioni Abbatis ipsius monasterii, utpote qui censetur jure proprio instituire Vicarium institutione collativa, & Vice-Episcopi illum instituire institutione auctorizabili. Lott. *ibid.* n. 101. citans Anchar. & Jo. Andr. in c. de monachis. de præbend. profequitur hæc ipsa Lott. l. 2. q. 12. n. 6. ubi: quòd, quamvis Episcopus de jure communi fundet intentionem super utraque ista institutione, possit tamen ex concessione ipsius Episcopi vel Papæ, non tantum institutio collativa tituli, sed & illa auctorizabilis monasterio alteri acquiri, ut dum Episcopus concedit monasterio in ejus usum, ad sublevandam v. g. ejus paupertatem, Ecclesiam cum populo pleno jure respecta temporalium & spiritualium, utraque institutio, collativa & auctorizabilis, est penes monasterium, non quidem jure proprio, quali ab Episcopo avulsa, & in monasterium translata (quali modo Episcopum abdicare à se curam & institutionem auctorizabilem est impossibile) sed jure Episcopi ac ipsius vice, adeo ut monasterium in hoc dicatur Vicarius Episcopi. Lott. *ibid.* n. 13. ex Jo. Andr. in c. de monach. de præb. n. 10. & Anchar. *ibid.* n. 7.

Quæstio 8. Quid sit collatio propriè talis, & qualiter hoc nomen competat quoq; aliis modis providendi de beneficiis.

1. **R**espondeo ad primum: est donatio, seu concessio beneficii vacantis ab habente potestatem liberaliter facta. Castrop. cit. p. 1. n. 2. Azor. p. 2. l. 6. c. 25. ad initium, juxta c. proposuit. & c. quia diversitatem. de concess. præb. sic itaque conferre accipitur hic pro largiri & donare; quæ enim donationis liberalitate in alium transferimus, propriè etiam conferre dicimus, l. si filia tua. c. de donat. ante nupt. & quod ita translatum est, collatum nuncupamus. l. de rebus, c. eod. tit. Lott. l. 2. q. 1. n. 2. siue autem fiat motu proprio, siue ad petitionem impetrantis, non variat naturam collationis, hoc est, liberalis donationis. Castrop. *ibid.* juxta c. si motu proprio. & c. si tibi absentis. de præb. in 6. Et licet collator non possit beneficium pro se retinere, aut in alium usum pro suo arbitrio convertere, sed teneatur illud conferre cum omni integritate, Parisi de resignat. l. 8. q. 9. n. 32. Mascari. de prob. conf. 313. n. 5. &c. apud Lott. l. cit. n. 4. & vel hinc sit, cur donatio propriè cadat in collationem beneficiorum (donari enim videtur, quòd nullo jure cogente conceditur; Mantica. de tacitis & ambig. contract. l. 13. tit. 2. n. 5. & seq.) adeoque hæc beneficia Ecclesiastica impropriè donari dicantur; adhuc tamen proprietatem donationis in hac collatione defendi posse, si non respectu Ecclesiæ, saltem respectu personæ, in quâ confertur, ait Lott. *ibid.* n. 7. citans Selvam de benef. p. 2. q. 11. n. 9. & Prapoc. in c. 1. d. 23. n. 49. Neque ideo dicitur minus libera, quòd quandoq; jus conferendi simul ad plures pertineat; consideratur enim in ipsis collatoribus tanquàm jus individuum, ac propterea si per unum solum eorum fiat efficax omnino reputabitur, cum apud unumquemq; sit jus in solidum, & omnes reputentur unus, adeoq; uno eorum conferente, alii censentur consentire, nisi protestentur, & expressè contradicant. Lott. l. cit. n. 29. & 30. ex Gonz. ad reg. de mens. gl. 45. in principio ex. n. 69. & § 3. n. 45. Unde jam patet, quæ sit differentia inter collationem propriè talem, & inter institutionem & confirmationem; quòd

A 2

nimi.